

Instrukce

Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí
ze dne 5. 4. 2007 č.j. 142/2007-ODS-Org,
kterou se upravuje postup při výkonu soudních rozhodnutí
ve věcech péče o nezletilé,
ve znění Instrukce Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví,
Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí
č.j. 33/2013-OD-Org

Část první

Úvodní ustanovení

§ 1

Tato instrukce upravuje součinnost soudů, orgánů sociálně-právní ochrany dětí⁽¹⁾, zařízení, v nichž se vykonává ústavní a ochranná výchova, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, zdravotnických zařízení a orgánů Policie ČR při výkonu soudních rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte⁽²⁾ (dále jen „výkon rozhodnutí“).

§ 2

(1) Výkon rozhodnutí nařídí místně příslušný soud⁽⁶⁾. Bydlištěm dítěte není místo, kde dítě nahodile je, např. následkem svémocného opatření některého z rodičů.

(2) Orgánem sociálně-právní ochrany dětí, který je povinen poskytovat součinnost při výkonu rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé, je obecní úřad obce s rozšířenou působností⁽⁷⁾.

§ 3

Nařizuje-li se odnětí dítěte, doručuje se povinnému usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí v době provádění výkonu rozhodnutí. Účastníkům, kteří nebyli při provedení výkonu rozhodnutí přítomni, místně příslušný soud⁽⁶⁾ dodatečně doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí společně s vyzooměním o jeho provedení.

§ 4

(1) Výkon rozhodnutí provádí místně příslušný soud⁽⁶⁾.

(2) Provádění výkonu rozhodnutí řídí soudní vykonavatel nebo jiná soudní osoba, stanoví-li tak zvláštní zákon, ledaže výkon rozhodnutí provádí sám soudce (dále jen soudní vykonavatel). Soudní vykonavatel je oprávněn vydávat závazné pokyny orgánům a osobám, které jsou výkonu rozhodnutí účastny. Soudce je oprávněn dávat soudnímu vykonavateli pokyny k postupu a způsobu provedení výkonu rozhodnutí, kterými je při přípravě i vlastním provádění výkonu rozhodnutí soudní vykonavatel vázán.

(3) O každém úkonu sepiše soudní vykonavatel protokol nebo pořídí zvukově obrazový záznam³⁾. Vždy se uvede, zda a jaké pokyny k postupu a způsobu provedení výkonu rozhodnutí soudce vydal.

§ 5

Osoby, které hrubě ruší průběh výkonu rozhodnutí, může soudní vykonavatel vykázat z místa provádění výkonu rozhodnutí.

§ 6

(1) Při provádění výkonu rozhodnutí je třeba důsledně dbát ochrany práv a oprávněných zájmů dítěte.

(2) Orgány a osoby účastníci se provádění výkonu rozhodnutí postupují ve vzájemné součinnosti s cílem dosažení vynucení povinnosti uložené soudním rozhodnutím nebo soudem schválenou dohodou. Zejména působí na povinného, aby se soudnímu rozhodnutí podrobil dobrovolně⁸⁾. Nevylučují-li to okolnosti případu, dbají o to, aby bylo dítě s ohledem na věk a rozumové schopnosti informováno o důvodech a všech krocích spojených s výkonem rozhodnutí. Je-li to možné, umožní dítěti vzít si věci osobní potřeby a věci zvláštní oblíbenosti, zejména hračky. Dítěti také umožní rozloučit se s rodiči nebo jinými osobami na základě přání dítěte, pokud to okolnosti výkonu rozhodnutí nevylučují a nemůže tím být ohroženo zdraví nebo psychický vývoj dítěte. V případě potřeby orgán sociálně-právní ochrany dětí poskytne nebo zprostředkuje odbornou pomoc dítěti, popř. rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte. Odbornou pomocí se rozumí zejména pomoc dětského psychologa nebo jiná vhodná odborná poradenská pomoc. Poskytnutí nebo zprostředkování odborné pomoci může zahrnovat i zajištění účasti dětského psychologa při provádění výkonu rozhodnutí odnětím dítěte z výchovy jednoho z rodičů nebo jiné osoby.

(3) Orgány a osoby účastníci se provádění výkonu rozhodnutí vždy postupují s maximální možnou rychlostí tak, aby v řízení nedocházelo ke zbytečným průtahům.

§ 7

(1) Před provedením výkonu rozhodnutí soudní vykonavatel projedná postup s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. O tom učiní záznam do spisu. Orgán sociálně-právní ochrany dětí posoudí, zda navržený postup při výkonu rozhodnutí není v rozporu se zájmem dítěte a zda nehrozí nepřijatelný zásah do psychického a citového vývoje dítěte nebo jiný neodůvodněný zásah do jeho práv. Orgán sociálně-právní ochrany dětí upozorní na nutnost zajištění zvláštních podmínek (např. při přepravě dítěte), jsou-li mu známy z jeho činnosti, a poskytne potřebnou součinnost při jejich zajišťování. Je-li třeba provést výkon rozhodnutí neprodleně a orgán sociálně-právní ochrany dětí není v této době dostupný, o provedeném výkonu rozhodnutí vyrozumí soudní vykonavatel

orgán sociálně-právní ochrany dětí dodatečně. Příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí je povinen na žádost soudu zajistit účast svého pracovníka při provádění výkonu rozhodnutí, a to i tehdy, je-li výkon prováděn mimo stanovenou pracovní dobu.

(2) Pracovník orgánu sociálně-právní ochrany dětí přítomný výkonu rozhodnutí může v odůvodněných případech navrhnout přerušeni nebo pokračování v provádění výkonu v jinou dobu, zejména pokud by okamžité provedeni výkonu mohlo dítěti způsobit vážnou újmu na zdraví nebo jinak ohrozit jeho psychický nebo citový vývoj. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení nebo nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí, soudní vykonavatel takovému návrhu vyhoví.

(3) Hrozí-li osobám provádějícím výkon rozhodnutí, osobám poskytujícím součinnost dle této instrukce nebo jiným osobám nebezpečí ohrožení života nebo zdraví, požádá soud orgán Policie ČR⁴⁾ nebo obecní policii o zajištění účasti při provedeni výkonu rozhodnutí. V žádosti je třeba sdělit označení soudu, který o součinnost žádá, datum, hodinu a místo výkonu, označení toho, proti komu směřuje. Ochranu soudních osob lze zajistit v součinnosti s justiční stráží.

§ 7a

(1) Bude-li výkon rozhodnutí výjimečně proveden v době, kdy je dítě ve škole nebo ve školském zařízení, uvědomí o tom soudní vykonavatel bezprostředně před jeho provedením ředitele nebo učitele dítěte a současně požádá o to, aby dítě bylo na chystaný výkon rozhodnutí připraveno. Výkon rozhodnutí se provede takovým způsobem, aby mu nebyly přítomny ostatní děti, které školu nebo školské zařízení navštěvují.

(2) Je-li dítě v době výkonu rozhodnutí umístěno v zařízení poskytovatele zdravotních služeb, uvědomí soudní vykonavatel zařízení o nařízeném výkonu rozhodnutí a zařídí jeho vydání při propuštění jen tomu, komu bylo svěřeno do výchovy.

Část druhá

Výkon rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy, výchovného opatření nebo svěření dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

§ 8

(1) Má-li být dítě umístěno v zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo ve středisku výchovné péče⁹⁾ (dále jen „zařízení“), sdělí orgán sociálně-právní ochrany dětí soudu termín, kdy bude možno výkon rozhodnutí provést.

(2) Orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistí pro účely umístění dítěte do zařízení lékařský posudek o zdravotní způsobilosti dítěte k umístění do zařízení a písemné vyjádření registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „registrující poskytovatel“) o aktuálním zdravotním stavu dítěte⁵⁾. Pokud dítě nemá registrujícího poskytovatele nebo registrující poskytovatel není znám, anebo není možné zajistit písemné vyjádření registrujícího poskytovatele před provedením výkonu rozhodnutí, orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistí písemné vyjádření

podle věty první u jiného poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Soudní vykonavatel zabezpečí, aby dítě bylo ze zdravotnického zařízení předáno jen tomu, kdo je pověřen dopravit dítě do zařízení.

(3) Orgán sociálně-právní ochrany dětí zajistí podle věku dítěte doklady potřebné k převzetí dítěte zařízením⁵⁾. Orgán sociálně-právní ochrany dětí dále zajistí pro přepravu dítěte nutné oděvní součástky.

§ 9

(1) Soudní vykonavatel stanoví způsob dopravy dítěte do zařízení. V prvé řadě se použije služebního vozidla soudu. Nemá-li soud vozidlo přiděleno, použije se vozidla nejbližšího soudu nebo krajského soudu.

(2) Dopravu dětí mladších 3 let soudní vykonavatel zajistí vozidlem zdravotnické dopravní služby, která je nejbližší místu pobytu dítěte. Vyžádá si při tom doprovod zdravotnického pracovníka.

(3) Nelze-li z objektivních důvodů zajistit přepravu dítěte dle odst. 1 a 2, zajistí soud dopravu jiným vhodným způsobem, zejména využitím služebního vozidla Policie ČR, obecní policie nebo zařízení. Služební vozidlo orgánu sociálně-právní ochrany dětí lze na žádost soudu využít k přepravě dítěte pouze za předpokladu, že vnitřní předpisy příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností tuto možnost výslovně připouštějí.

(4) Po právní moci rozsudku o nařízení ústavní výchovy, kdy má být dítě přemístěno ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc do zařízení pro výkon ústavní výchovy, je povinno zajistit převoz dítěte příslušné zařízení pro výkon ústavní výchovy ve spolupráci se zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc¹⁰⁾. V případě, že je dítě přemísťováno ze zařízení pro výkon ústavní výchovy do jiného zařízení pro výkon ústavní výchovy, jsou tato zařízení povinna zajistit toto přemístění ve spolupráci.

§ 10

Z rozpočtových prostředků soudu může být poskytnuta náhrada výdajů na nutné stravování dítěte po dobu cesty do zařízení, nejvýše však do částky 150 Kč, a na prokázané nutné vedlejší výdaje (např. hygienické potřeby).

§ 11

Ustanovení § 8 až 10 se přiměřeně použije i pro výkon rozhodnutí o svěření dítěte do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Část třetí

Výkon rozhodnutí v ostatních případech

§ 12

Má-li být proveden výkon rozhodnutí odnětím dítěte z výchovy jednoho z rodičů nebo jiné osoby a odevzdáním do výchovy druhého rodiče nebo jiné osoby, postupuje soudní vykonavatel podle § 6 až § 7a.

Část čtvrtá

Výkon rozhodnutí o styku s dětmi

§ 14

(1) Je-li nutno přistoupit k výkonu rozhodnutí, jímž byl upraven styk s dítětem, nevyžaduje se při každém dalším výkonu totožného rozhodnutí opakování postupu dle § 7, ledaže orgán sociálně-právní ochrany dětí soudu písemně sdělí, že na opakování trvá anebo že má být výjimečně proveden výkon rozhodnutí odnětím dítěte.

(2) Prováděním dohledu nad výkonem styku oprávněné osoby s dítětem¹¹⁾ místně příslušný soud⁶⁾ pověří orgán sociálně-právní ochrany dětí, v jehož obvodu je dítě hlášeno k trvalému pobytu¹²⁾. Tento pověřený orgán sociálně-právní ochrany dětí může požádat o součinnost při provádění dohledu orgán sociálně-právní ochrany dětí, v jehož obvodu se nachází bydliště dítěte nebo osoby oprávněné ke styku s dítětem.

(3) Před nařízením dohledu nad výkonem styku oprávněné osoby s dítětem¹¹⁾ si místně příslušný soud⁶⁾ od orgánu sociálně-právní ochrany dětí¹²⁾ vyžádá vyjádření týkající se zejména rozsahu a formy dohledu, určení místa, kde se bude styk s dítětem uskutečňovat, a dalších podmínek provádění dohledu.

(4) Dohled nad výkonem styku nemůže pověřený orgán sociálně-právní ochrany dětí provádět prostřednictvím zaměstnance, s nímž je na dobu provádění dohledu dohodnuta pracovní pohotovost pro účely zajištění nepřetržitého výkonu sociálně-právní ochrany dětí mimo pracovní dobu a ve dnech pracovního klidu. Zaměstnanci pověřeného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který je určen k zajišťování dohledu nad výkonem styku, zaměstnavatel předem rozvrhne pracovní dobu tak, aby tomuto zaměstnanci nebylo nutné z důvodu zajišťování dohledu nařizovat práci přesčas, ledaže je nařízení práce přesčas výjimečně nezbytné z vážných provozních důvodů a s ohledem na plnění jiných úkolů orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Část pátá

Výkon rozhodnutí o předběžném opatření upravujícím poměry dítěte

§ 15

(1) Této instrukce se přiměřeně použije i pro výkon rozhodnutí o předběžném opatření upravujícím poměry dítěte¹³⁾.

(2) Soudem příslušným k výkonu rozhodnutí o předběžném opatření upravujícím poměry dítěte je soud, který jej nařídil¹⁴⁾, případně soud, kterému byla věc předána¹⁵⁾.

Část šestá

Společná a závěrečná ustanovení

§ 16

Této instrukce se přiměřeně užije i na výkon rozhodnutí podle Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z 25. 10. 1980 a podle Nařízení Rady ES č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti.

§ 17

Výdaje vzniklé v souvislosti s dopravou dítěte platí soud. Další výdaje vzniklé při součinnosti při výkonu rozhodnutí se hradí z prostředků dotčených orgánů, soud je nehradí.

§ 18

Zrušuje se Instrukce ministerstva spravedlnosti ČSR, ministerstva vnitra a životního prostředí ČSR, ministerstva zdravotnictví a sociálních věcí ČSR č. 698/88-L ze dne 30. 12. 1988, kterou se upravuje postup při výkonu soudních rozhodnutí o výchově nezletilých dětí.

§ 19

Tato instrukce nabývá účinnosti dnem 1. února 2016.

¹⁾ § 14 odst. 7 a § 61 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

- ²⁾ § 906 až 909, 928 až 942, § 953 až 975 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. § 93 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
- ³⁾ § 49 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴⁾ § 21 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁵⁾ § 5 odst. 5 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁶⁾ § 500 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- ⁷⁾ § 14 odst. 7 až 11 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁸⁾ § 501 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- ⁹⁾ § 1 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ¹⁰⁾ § 28 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- ¹¹⁾ § 503 odst. 1 písm. c) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- ¹²⁾ § 61 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- ¹³⁾ § 452 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- ¹⁴⁾ § 453 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- ¹⁵⁾ § 498 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.